

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра адміністративного та господарського права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан _____
факультету

_____
(підпис)

_____
(ініціали та прізвище)

«_____» _____ 20__

СІЛАБУС

ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФАЙЛІНГ У ПРАВОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»

2021 - 2022 навчальний рік

Сілабус з дисципліни «Профайлінг у правовій діяльності» розроблений відповідно до освітньо-професійної програми 081 Право першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та згідно навчального та робочого планів

Сілабус розглянутий на засіданні кафедри адміністративного та господарського права

Протокол № ____ від «__» _____ 2021 року

Завідувач кафедри _____ (Колпаков В.К.)

«__» _____ 2021 р.

Сілабус схвалений науково-методичною радою юридичного факультету

Протокол № ____ від «__» _____ 2021 року

Голова НМР _____ (І.В.Єна)

Розробник: Титаренко Марина Володимирівна

Доктор філософії зі спеціальності Право

викладач кафедри адміністративного та господарського права

1. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни	Профайлінг у правовій діяльності
Код навчальної дисципліни за ОПШ	ЗПН 3
Спеціальність	081 Право
Освітньо-професійна програма	Право
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Форма навчання	Денна (заочна)
Курс / семестр	1/1
Кількість кредитів	3
Тип дисципліни	вибіркові дисципліни
Загальна кількість годин	90
Тижневих годин для денної форми навчання	2
Лекції	14
Практичні	14
Самостійна робота	62
Індивідуальне науково-дослідне завдання	+
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни в Moodle	

2. Анотація дисципліни «Профайлінг у правовій діяльності»

Вивчення дисципліни присвячена аналізу методик профайлінгу та їх використанню підрозділами кримінальної поліції Національної поліції України (далі – НПУ) під час виконання ними завдань оперативно-розшукової діяльності. Розглядається ефективність профілювання осіб, причетних до організованої злочинної діяльності. Наведено досвід використання методик профайлінгу підрозділами кримінальної поліції США. Звернуто увагу на важливість і актуальність застосування профайлінгу підрозділами кримінальної поліції НПУ. Розкриваються поняття «профайлінгу» в загальному розумінні, актуальні проблеми використання профайлінгу в оперативно-розшуковій діяльності.

Аналізуючи дослідження вчених у галузі ОРД, криміналістичної та юридичної психології, психології ОРД визначено найбільш значущі аспекти застосування профайлінгу в ОРД. Аргументовано, що одним із найбільш перспективних варіантів використання методики профайлінгу в ОРД є складання психологічного портрета розшукуваної невстановленої особи, яка вчинила злочин, що здійснюється на етапі збору оперативно-значущої інформації про дані діяння в рамках заведеної оперативно-розшукової справи.

Наголошено на тому, що, використовуючи раніше складений психологічний портрет розшукуваного, на основі ретельного огляду місця події і його

психологічного аналізу фахівець-профайлер моделює «картину злочину», мотиви злочинця, причинно-наслідкові зв'язки тих чи інших його вчинків, а також опрацьовує передбачувані стратегії його подальших дій.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Профайлінг у правовій діяльності» є: надання студентам основних теоретичних знань організаційної структури, діяльності підрозділів кримінальної поліції НПУ щодо застосування передових методик профайлінгу у професійній діяльності, складання психологічних портретів осіб, які можуть бути причетними до протиправної діяльності, а також застосування профілювання співробітниками оперативних підрозділів під час проведення ними інтерв'ю з особами, які викликають підозру.

4. Компетентності та програмні результати навчання

Інтегральна компетентність	Загальні компетентності	Спеціальні компетентності	Програмні результати
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.	
	ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	СК10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.	
	ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.	
	ЗК-5 – здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і	СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та	

	письмово, добре володіти правничою термінологією;	обґрунтовувати правові позиції	
	ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	
	ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації	
	ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.		

За підсумками студент повинен продемонструвати наступні **програмні результати навчання:**

РН-3 – проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;

ПРН-4 – формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;

ПРН-5 – давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю;

ПРН-6 – оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему;

ПРН-10 – вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію;

ПРН-11 – викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити зміст основних питань;

ПРН-12 – відтворювати зміст, демонструючи розуміння з основних професійних та суспільних тем;

ПРН-14 – вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;

ПРН-16 – працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

5. Зміст дисципліни

Години	Тема (короткий зміст)	Форма заняття /Формат	Матеріали, завдання
2	Тема 1. Комунікація як наукова категорія	Лекція / F2F	презентація
2	Тема1. Комунікація як наукова категорія – Моделі, види і форми комунікації; – Ключові поняття теорії комунікації; – Комунікація у сучасному світі та її вплив на ціннісні орієнтири індивіда	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести
2	Тема 2. Комунікація у праві і право як комунікація	Лекція / F2F	презентація
2	Тема 2. Комунікація у праві і право як комунікація – Комуникативна природа права – Професійна діяльність правника у комуникативному вимірі – Види юридичної комунікації	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести
2	Тема 3. Складові комуникативної підготовки правника	Лекція / F2F	презентація
2	Тема 3. Складові комуникативної підготовки правника – Співвідношення	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, ділова гра «Вибори Президента»

	<p>мислення та мовлення у комунікативній культурі правника</p> <ul style="list-style-type: none"> – Соціально-психологічні чинники ефективної комунікації; – Конфлікт у просторі юридичної комунікації 		
2	Тема 4. Вербальні форми комунікативної культури правника	Лекція / F2F	презентація
2	<p>Тема 4. Вербальні форми комунікативної культури правника</p> <ul style="list-style-type: none"> – Правовий текст: особливості творення та інтерпретації – Види інтерпретації правового тексту – Усне мовлення як інструмент професійного спілкування – Уміння слухати у професійній діяльності правника. 	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести, ділова гра (модельне засідання парламенту)
2	Тема 5. Предмет, різновиди та роль ораторського мистецтва в культурі правника	Лекція / F2F	презентація
2	<p>– Тема 5. Предмет, різновиди та роль ораторського мистецтва в культурі правника</p> <ul style="list-style-type: none"> – Предмет і закони ораторського мистецтва. – Роль ораторського мистецтва у професійній діяльності юриста. – Види красномовства та сфери його застосування 	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести,
2	Тема 6. Невербальні форми комунікативної культури правника.	Лекція / F2F	презентація

2	<p>Тема 6. Невербальні форми комунікативної культури правника.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Невербальне спілкування: види та особливості застосування на практиці – Жести у системі невербальних засобів комунікації – Міміка та візуальний контакт у невербальному спілкуванні 	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести
2	Тема 7. Невербальні форми комунікативної культури правника.	Лекція / F2F	презентація
2	<p>Тема 7. Невербальні форми комунікативної культури правника.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поза та рухи тіла у професійній комунікації – Голос як інструмент ефективної взаємодії – Інші невербальні засоби комунікації 	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести
Години	Тема (короткий зміст)	Форма заняття /Формат	Матеріали, завдання
2	Тема 1. Адміністративне право як складова публічного права. Основоположні категорії адміністративного права	Лекція / F2F	презентація
2	<ul style="list-style-type: none"> – Тема 1. Призначення адміністративного права. Відносини, що складають предмет адміністративного права. – Відмежування 	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести

	<p>адміністративного права від цивільного права.</p> <p>– Публічне адміністрування як одна з форм реалізації публічної влади. Види публічного адміністрування (забезпечувальне, сприяльне, втручальне). Суб'єкти публічного адміністрування.</p> <p>– Публічний інтерес. Критерії відмежування публічного інтересу від приватного..</p>		
2	Тема 2. Система адміністративного права.	Лекція / F2F	презентація
2	Тема 2. Загальне адміністративне право та його структура (принципи адміністративного права, суб'єктивні публічні права, суб'єкти публічного адміністрування, інструменти публічного адміністрування, адміністративні процедури, адміністративні послуги, позасудовий захист прав приватної особи). Особливе адміністративне право та його структура (службове право, адміністративне деліктне право, муніципальне, поліцейське, фінансове, міграційне, містобудівне та ін.).	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести
2	Тема 3. Юридична сила формалізованих джерел адміністративного права	Лекція / F2F	презентація

2	Тема 3. Поняття та значення юридичної сили формалізованих джерел адміністративного права. Система формалізованих джерел адміністративного права за їх юридичною силою. Правила вирішення конкуренції норм, закріплених у формалізованих джерелах адміністративного права	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, ділова гра «Вибори Президента»
2	Тема 4. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування	Лекція / F2F	презентація
2	Тема 4. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування як сукупність адміністративних повноважень. Види адміністративних повноважень. – Наділення адміністративними повноваженнями, делегування та передання адміністративних повноважень.	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести, ділова гра (модельне засідання парламенту)
2	Тема 5. Розуміння адміністративної процедури	Лекція / F2F	презентація
2	Тема 5. Поняття адміністративної процедури. Види адміністративної процедури (реєстраційні, дозвільні, інспекційні процедури, процедури щодо притягнення до відповідальності; процедури за заявою особи, процедури за службовим обов'язком).	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести,
2	Тема 6. Принципи	Лекція / F2F	презентація

	адміністративної процедури		
2	Тема 6. Система принципів адміністративної процедури. Зміст окремих принципів адміністративної процедури (рівність перед законом, доступ до інформації, право на допомогу та представництво, право бути вислуханим, ефективність, оперативність (розумні строки), вмотивованість рішення, ефективний засіб захисту.	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести
2	Тема 7. Стадії адміністративної процедури	Лекція / F2F	презентація
2	Тема 7. Ініціювання та початок провадження. Підготовка справи до розгляду. Розгляд і вирішення справи. Оформлення адміністративного акта, його доведення до відомих адресатів та заінтересованих осіб. Перегляд адміністративного акта	Практичне заняття/ F2F	Кейси, питання, тести

6. «Правила гри» (загальна політика оцінювання, вимоги викладача)

Об'єктом рейтингового оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Критерії комплексного оцінювання доводяться до студентів на початку викладання навчальної дисципліни.

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів з «Профайлінг у правовій діяльності» здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК) та підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ) за **100-бальною шкалою**.

Поточний контроль - це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових розділів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний

контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Завдання **Поточного контролю** оцінюються в діапазоні від **0 до 60 балів**.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації практичного заняття (ділові ігри, моделювання ситуацій; розв'язування кейсів тощо)
- організація та участь в інноваційних формах проведення практичного заняття;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань.

Критерії оцінювання

Форма роботи	Кількість балів
Виступ з питань певної теми розділу на практичному занятті	до 5 балів
Доповнення протягом практичного заняття з певної теми	до 3-х балів
Атестаційна роботи з тем розділу	до 10 балів
Доповідь з проблемної тематики з презентацією	до 7 балів
Участь у дискусіях	до 5 балів
Організація інтерактивних форм організації практичного заняття	до 10 балів
Участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, участь в конкурсах тощо)	до 10 балів

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять (лекційних та практичних);
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені з поважних причин на консультаціях.

Не допускається:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативних актів);
- списування та академічна недоброчесність

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль знань				Залік	Сума
Контрольна атестація 1		Контрольна атестація 1		20	100
Індивідуальне науково-дослідне завдання					
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4		
15	15	15	15		

Критерії оцінювання виконання і захисту студентом індивідуального науково-дослідного завдання (20 балів)

1. Цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу матеріалу – **максимально 4 бали.**
2. Повнота розкриття питання – **максимально 4 бали.**
3. Уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки – **максимально 3 бали.**
4. Опрацювання сучасних наукових інформаційних джерел – **1 бал.**
5. Правильність оформлення роботи – **максимально 2 бали.**
6. Захист виконаного індивідуального завдання – **максимально 4 бали:**
  - 4 бали** – відповідь бездоганна за змістом, студент вільно володіє матеріалом, чітко і повно відповідає на запитання викладача;
  - 3 бали** – відповідь розкрита, студент вільно володіє матеріалом, але містить деякі неточності та помилки;
  - 2 бали** – відповідь повна, студент допускає помилки в основних питаннях;
  - 1 бал** – студент у загальній формі орієнтується в матеріалі, відповідь неповна, поверхова.
1. Виконання роботи на електронному носії **максимально 3 бали:**
  - 3 бали** – презентація роботи;
  - 2 бали** – електронний варіант тексту з рисунками та таблицями;
  - 1 бал** – рукописний варіант роботи.

7. Підсумковий контроль знань

Підсумковий контроль знань оцінюються в діапазоні від **0 до 40 балів**. ПКЗ з «Адміністративно-деліктне право» проводиться у формі заліку з ключових питань, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати знання з даного

предмета з сучасними соціальними і правовими проблемами оцінюються в діапазоні від **0 до 20 балів**.

До заліку включаються, як правило, 3 питання з дисципліни «Комунікативна культура та ораторська майстерність правника».

До Підсумкового контролю знань входить індивідуальне науково-дослідне завдання, що оцінюється в діапазоні від **0 до 20 балів**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	Екзамен
A	90-100 (відмінно)	5 (відмінно)
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

Критерії оцінювання підсумкового контролю – заліку (20 балів).

Екзамен проводиться у письмовій формі для покращання оцінки, отриманої за результатами поточного рейтингового контролю.

Залік складається з трьох теоретичних питань.

Максимальний результат виконання заліку оцінюється в 20 балів:

20 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу. Кожне питання оцінюється в 7 балів.

19 – 15 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабе знання додаткової літератури.

14 – 10 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але

відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

9 – 5 балів передбачає неповні знання студента основної літератури; студент лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

4 - 1 балів ставиться, коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли студент не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

8. Рекомендована література

1. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гаращук, В.В. Богущкий та ін.; за заг. ред Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В.Зуй. Харків : Право, 2012. 656 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
3. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс : підруч. / за заг. ред. О.М. Бандурки. Київ : Золота миля, 2011. 584 с.
4. Ківалов С.В., Біла-Тіунова Л.Р. Адміністративне право України : навч. посібн. / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова. Одеса : Фенікс, 2011. 400 с.
5. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
6. Курс адміністративного права України : підручн. / В.К. Колпаков, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін./ за ред. В.В. Коваленка. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 808 с.
7. Стеценко С.Г. Адміністративне право України : навч. посібн. Київ : Антіка, 2012. 640 с.
8. Коломоєць Т. О. Вступ до навчального курсу "Адміністративне право України" : навч. лекція / проф. Т. О. Коломоєць, проф. В. К. Колпаков ; Запорізь. нац. ун-т. Київ : Ін Юре, 2014. 237 с.
9. Адміністративне право України : слов. термінів : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Андрєєва Д. Є. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т. О. Коломоєць, д-ра юрид. наук, проф. В. К. Колпакова ; Держ. вищ. навч. закл. "Запорізь. нац. ун-т". Київ : Ін Юре, 2014. 519 с.
10. Адміністративне право України. Навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності "Право" освітньо-професійної програми "Правознавство"/ За заг. Ред. Т.О.Коломоєць. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 84 с.
11. Адміністративні процедури та адміністративні послуги: Зарубіжний досвід та пропозиції для України. / Автор-упорядник В. Тимошук. К.: Факт, 2003. 496 с.
12. Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади:

Монографія. К.: Наукова думка, 2004. 299 с.

13. Афанасьєв К.К. Адміністративні договори: реалії та перспективи: Монографія / Наук. ред. Ю.П. Битяк. Луганськ: РВВ ЛАВС, 2004. 320 с.

14. Бєвзенко В.М. Участь в адміністративному судочинстві України суб'єктів владних повноважень: правові засади, підстави та форми: Монографія / В.М. Бєвзенко. К.: Прецедент, 2010. 475 с.

15. Бородін І.Л. Адміністративно-юрисдикційний процес: Монографія. К.: Алерта, 2007. 184 с.

16. Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. К.: Видавничий Дім "Ін-Юре", 2002. 668 с.

17. Гриценко І.С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права: Монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2007. 335 с.

18. Адміністративне право. Альбом схем : навч. посібн. / Ю.П. Битяк, В.В. Зуй, В.М. Гаращук та ін. Х. : Національний університет «Юридична академія імені Ярослава Мудрого», 2012. 160 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <http://www.library.ukma.kiev.ua/amer> – Американська бібліотека НаУКМА
4. <http://www.loc.gov> – бібліотека Конгресу США
5. <http://www.rsl.ru> – Російська державна бібліотека
6. <http://www.bl.uk> – Британська бібліотека
7. <http://www/d-nd.de> – Німецька національна бібліотека
8. <http://www.bnf.fr> – Національна бібліотека Франції
9. <http://dev.europeana.eu> – Європейська цифрова бібліотека (Europeana)